

Patologie kardiovaskulárního systému

ŠÁRKA POKOROVÁ

I. PAŮ

Kardiovaskulární onemocnění

Onemocnění srdce a cév (řec. *kardia* – srdce, lat. *vas* – céva)

Nemoci způsobené aterosklerotickými degenerativními změnami (ischemická choroba srdeční, ischemická choroba dolních končetin, ischemická CMP)

Hlavní příčina morbidity a mortality (až 1/3 úmrtí)

Rizikové faktory:

- endogenní RF:
  - věk, pohlaví, rodinná dispozice
- exogenní RF:
  - hyperlipidémie, hypertenze, kouření, diabetes mellitus, málo pohybu, obezita, metabolický syndrom,

Klinické příznaky KV onemocnění

- Slabost, únava, intolerance tělesné zátěže
- Bolesti hlavy, závratě, poruchy zraku
- Bolesti na hrudi, palpitace
- Kašel, dušnost, cyanóza
- Klaudikace, periferní edémy

Implikace pro fyzioterapeuty

Zhodnocení příznaků kardiovaskulárních onemocnění

Odhad možného rizika vzniku náhlých srdečních příhod

Zhodnocení stupně funkčního orgánového postižení, funkčních limitací a rezerv

Navržení individuálního cvičebního programu (režim, délka, intenzita, frekvence)

Cvičení:

- Primární a sekundární prevence vzniku kardiovaskulárních chorob
- Zvýšení funkční kapacity KV systému, nižší nároky myokardu na dodávku O₂
- Doplnková terapie poruch lipidového metabolismu (cvičení na výdrž)

Indikace pro přerušení/změnu cvičení

Symptomy:

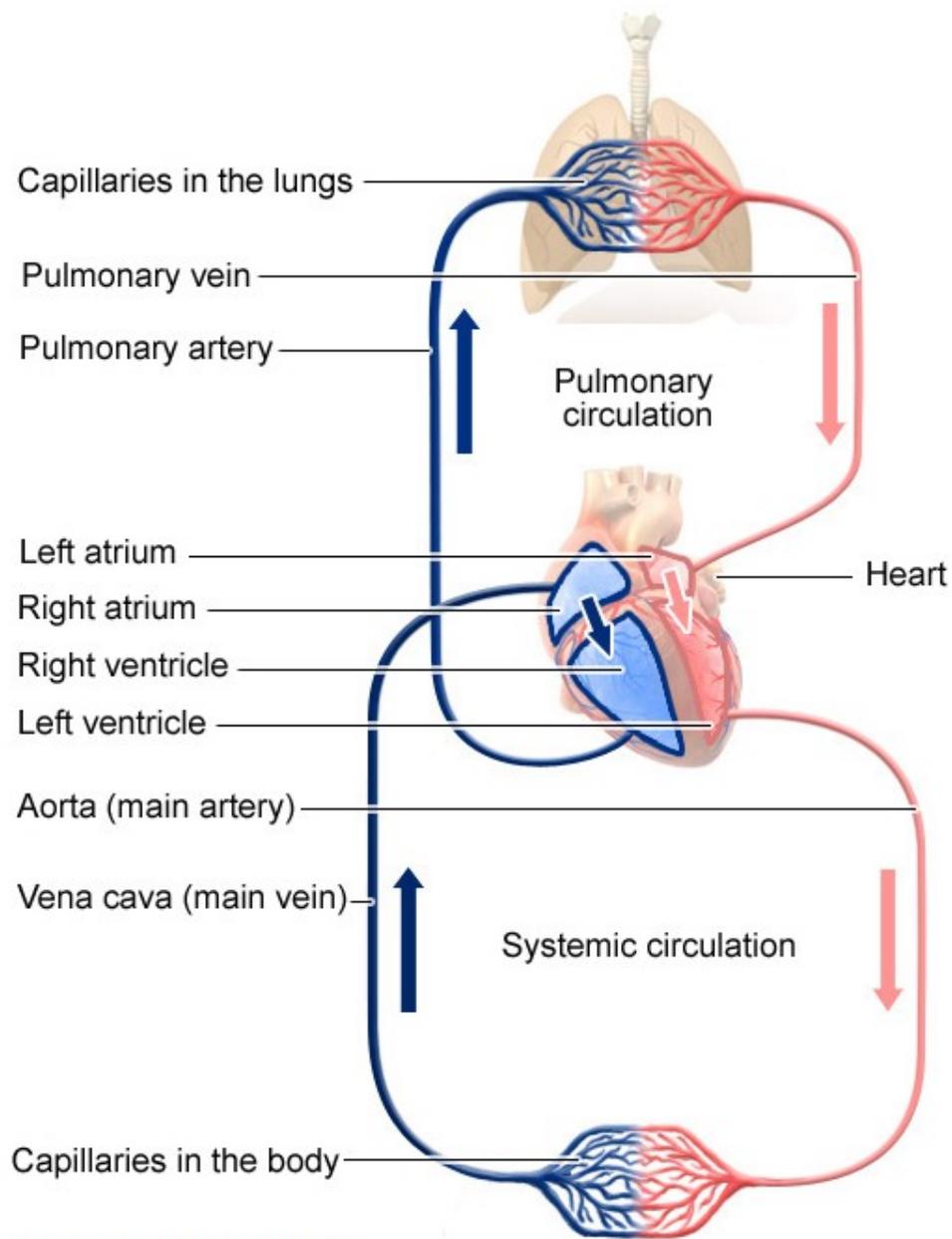
- Bolest na hrudi (nově vzniklá, vyšší intenzity, delšího trvání)
- Závratě, mdloby
- Náhle vzniklá, těžká dušnost
- Nadměrné vyčerpání
- Nausea, zvracení
- Bolesti v zádech během cvičení

Indikace pro přerušení/změnu cvičení

Klinické známky:

- Bledost, periferní cyanóza, vlhká a chladná kůže
- Klidová tepová frekvence $>130/\text{min}$ nebo $\leq 40/\text{min}$
- Arytmie (nepravidelný srdeční rytmus, palpitace)
- Změny krevního tlaku: pokles systolického tlaku během zvyšující se tělesné zátěže, nárůst systolického tlaku $>250 \text{ mm Hg}$ a/nebo diastolického tlaku $>115 \text{ mm Hg}$
- Neschopnost mluvit během fyzické aktivity
- Známky postižení CNS (zmatenost, delirium, CMP...)
- Čerstvě prodělaný infarkt myokardu (za posledních 48 hodin)
- Akutní infekce nebo horečka $>37,8 \text{ C}$

Red: Oxygen-rich blood
Blue: Oxygen-poor blood

Morfologie lidského srdce

- Uloženo v perikardiálním vaku s obsahem cca 30 ml čiré nažloutlé tekutiny
- Velikost přibližně pěsti
- Průměrná hmotnost 250 g u žen, 300-350 g u mužů
- Přepumpuje cca 5 litrů krve za minutu
- Stáhne se cca 72-krát za minutu
- Stěnu tvoří 3 vrstvy: endokard, myokard, epikard

Hypertrofické srdce:

- Hmotnost nad 400g
- Tloušťka myokardu levé komory >15 mm, pravé komory >5 mm

Srdeční selhání

Porucha normální čerpací činnosti srdce, selhání srdce jako pumpy

Systolická dysfunkce: nižší kontrakční schopnost myokardu (ischémie myokardu, chlopenní vady, hypertenze, kardiomyopatie)

Diastolická dysfunkce: nedostatečné plnění srdce (masivní hypertrofie myokardu, myofibróza...)

Selhávání směrem vpřed (nedostatečný výdej krve) a vzad (nedostatečné přečerpávání krve, hromadění krve před srdcem)

Srdeční selhání

(kardiální insuficience, městnavé (kongestivní) srdeční selhávání)

Insuficience levého srdce (LSS)

- akutní
- chronická

Insuficience pravého srdce (PSS)

- akutní
- chronická

Srdeční selhání - příčiny

- Choroby srdce

Nemoci myokardu (ICHS, myokarditidy, kardiomyopatie)

Nemoci endokardu (chlopenní vady, revmatická a infekční endokarditida)

Nemoci osrdečníku (konstriktivní perikarditida, tamponáda srdeční)

Vrozené srdeční vady (VSV)

- Poruchy cévního systému

Systemová hypertenze

Plicní hypertenze

- Choroby krve

Polyglobulie

Anémie (hypoxie myokardu)

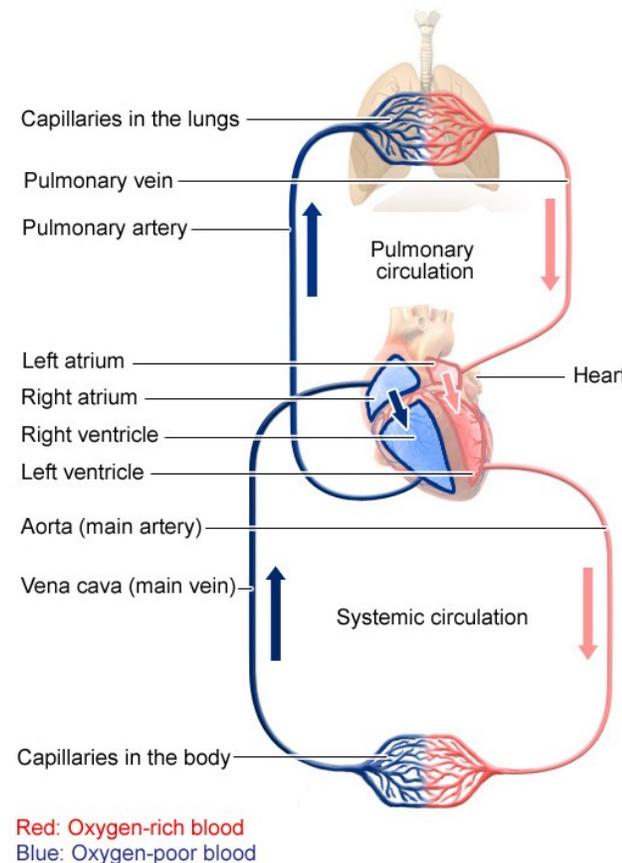
Projevy srdečního selhání

Na srdci

- dilatace
- hypertrofie
- * koncentrická (hypertrofie)
- * excentrická (hypertrofie a dilatace → dekompenza)

Mimo srdce

- venostáza (městnání, kongesce, pasivní hyperémie)
- indurace (ztvrdnutí, venostatická fibróza)
- edém (otok; kardiální edém - transudát)
- edém plic u LSS
- cyanóza (↑redukovaného hemoglobinu; P-L zkraty, ')

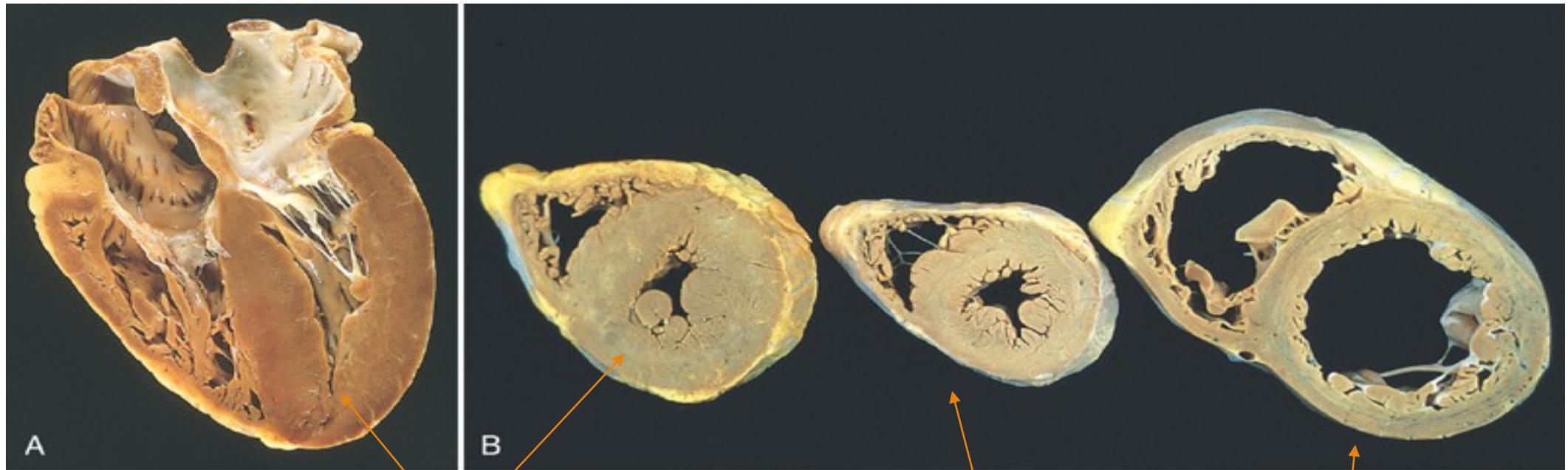

Edém plic a hydrothorax u LSS;
hnědá indurace plic u
chronického LSS (fibróza,
pneumorrhagie, hematogenní
pigmentace)
...dyspnoe (noční), orthopnoe,
kašel-rezavé sputum....

Venostáza v játrech (hepar
moschatum), ledvinách, slezině,
sliznicích GITu (venostatický katar),
mozku u PSS a u přeneseného zleva

Edémy perimaleolárně, anasarka, ascites,
u PSS a u přeneseného zleva

Hypertrofie levé srdeční komory

Koncentrická hypertrofie LK

Normální srdce

Excentrická hypertrofie

Ischemická choroba srdeční (ICHS)

Ischémie (nedokrvení) → Hypoxie → Infarkt (ischemická nekróza, koagulační)

Etiopatogeneze: **AS**, (embolizace, disekce aorty, aortitidy, vaskulitidy, malformace koronárních tepen,...)

Formy ICHS:

- **Angina pectoris**

- * stabilní (retrosternálně bolest po námaze)
- * nestabilní (klidové bolesti retrosternálně)

- **Infarkt myokardu** (koagulační ischemická nekróza)

- * transmurální
- * subendokardiální

- **Chronická ICHS** (myomalacie, myofibrózy, excentrická hypertrofie LK, kolaterální oběh)

- **Náhlá koronární smrt** (arytmie – fibrilace komor)

Akutní infarkt myokardu

---

ložisko akutní ischemické nekrózy myokardu – **koagulační nekróza**

při náhlém výrazném zúžení či úplné obliteraci lumina koronární a.

nejčastější příčina – trombosklerotický uzávěr koronární a.

patogeneze – ireverzibilní poškození (nekróza) buněk myokardu (po 20 min nastává těžká akutní ischemie)

transmurální (STEMI) x **netransmurální** (subendokardiální, NSTEMI)

Komplikace infarktu myokardu

- **smrt**
- **pericarditis epistenocardiaca** (fibrinózní/serofibrinózní zánět perikardu)
- **nástěnná trombóza** → embolizace do systémového oběhu (→ infarkty mozku, ledvin, sleziny, střev)
- **aneurysma** (vakovité vyklenutí cévní stěny, usazení vrstevnatého trombu → riziko embolizace, ruptury)
- **ruptura myokardu** (→ tamponáda srdeční/akutní selhání srdce)
- **ruptura papilárního svalu** (→ chlopenní insuficience → akutní selhání srdce)
- **arytmie** (poruchy přenosu a vedení vzruchu)

Chronická ischemická choroba srdeční (CHICHS)

- anamnéza anginy pectoris nebo infarktu myokardu
- ubývá koronárních rezerv → dekompenzace + selhání srdce
- srdce hypertrofické, v myokardu disperzní myofibróza nebo poinfarktové jizvy
- koronární arterie s výrazným aterosklerotickým postižením
- hrozí AIM, náhlá smrt z arytmie, srdeční selhání

Náhlá srdeční smrt

- neočekávaná smrt ze srdečních příčin bez předchozích symptomů nebo do 1 hodiny od vzniku symptomů
- nejčastěji na podkladě maligní arytmie
- klinicky náhlý kolaps – vteřinová smrt bez projevů akutního infarktu myokardu

Myokarditida

- zánět a poškození myokardu (nekróza) bez ischemické příčiny
- rychle progredující srdeční nedostatečnost
- srdce zvětšené, dilatované, myokard ochablý, bledý/strakatý

Etiologie:

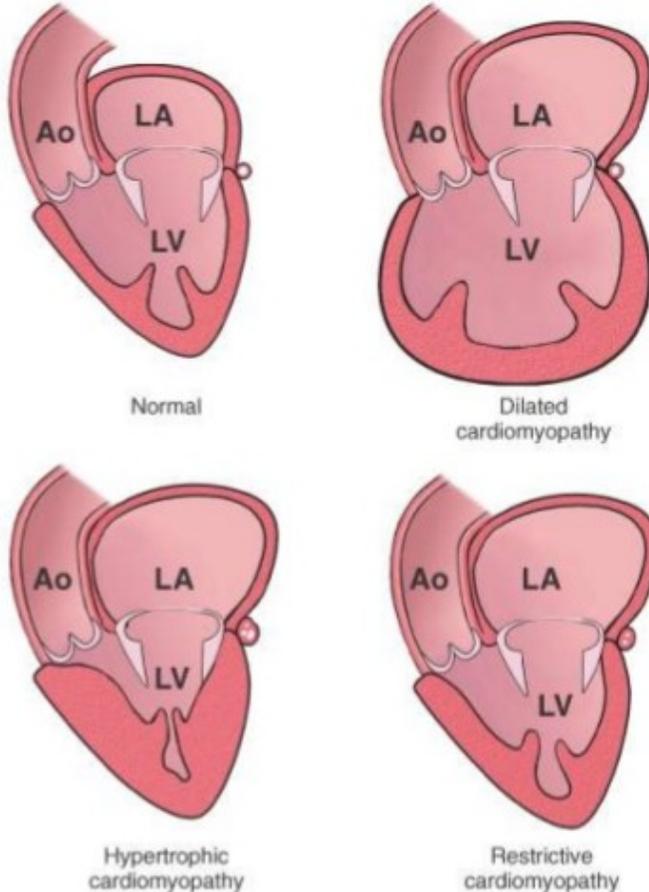
- viry, rickettsie, chlamydie, bakterie, mykózy, paraziti
- imunologické vlivy (poléková přecitlivělost, systémová onemocnění pojiva...)
- idiopatická

Kardiomyopatie

- skupina onemocnění srdečního svalu vedoucích k poruše jeho funkce
- diagnóza až po vyloučení ICHS, onemocnění chlopní, vrozených vad a hypertenzního poškození
- možná příčina náhlého úmrtí mladých lidí

Kardiomyopatie

Dilatovaná KMP

- nejčastější, diagnóza per exclusionem, po vyloučení všech jiných příčin; často komplikace virové myokarditidy
- porucha systolické funkce, hypokontrakce

Hypertrofická KMP (AD dědičná)

- zbytnění LK, postižení septa
- chaotické uspořádání hypertrofických vláken
- porucha diastolické funkce, hyperkontrakce, restrikce (vázne plnění komor ze síní)

Restriktivní KMP

(omezené plnění srdce, menší diastolický objem)

Arytmie

Poruchy srdečního rytmu, srdeční frekvence, šířerní vzruchu v srdci

Dle patologických mechanismů:

- porucha tvorby vzruchu
- porucha vedení vzruchu
- kombinace

Dle místa vzniku:

- sinusové
- supraventrikulární
- komorové

Dle srdeční frekvence:

- bradykardie
- tachykardie

Onemocnění srdečních chlopní

- Vrozené/získané defekty
- Endokarditida (infekční či imunitní zánět)
- Degenerativní změny (kalcifikace, prolaps)

Chlopenní vady:

- Stenóza (zúžení, neschopnost chlopně se otevřít)
- Insuficience (nedomykavost, neschopnost chlopně se uzavřít) → regurgitace
- Nejčastěji postižena aortální a mitrální chlopeň

Hlavní příčiny chlopenních vad

Mitrální chlopeň	Aortální chlopeň
Mitrální stenóza	Aortální stenóza
Revmatická endokarditida (objemné vegetace) (myxom)	Kalcifikace malformované chlopně Stařecká kalcifikace Revmatická endokarditida
Mitrální insuficience	Aortální insuficience
Poruchy cípů <ul style="list-style-type: none"> - Revmatická endokarditida - Mitrální prolaps (u chorob pojiva) - Infekční endokarditida	Revmatická endokarditida
Poruchy závěsného aparátu <ul style="list-style-type: none"> - Jizvení papilárního svalu - Ruptura papilárního svalu - Ruptura šlašinky	Infekční endokarditida
Poruchy tvaru dutiny LK a anulus fibrosus <ul style="list-style-type: none"> - Dilatace LK - Anulární skleróza	Nemoci aorty <ul style="list-style-type: none"> - Luetická aortitida - Marfanův syndrom - Ankylozující spondylitida

Infekční endokarditida

Mikrobiální infekce (bakteriální, mykotická,..) srdečních chlopní (a nástěnného endokardu), s formacemi tzv. vegetací (infikovaných trombů), často s destrukcí postižených struktur, nejčastěji chlopní

Dvě klinické formy:

Akutní (vysoce virulentní agens (př. *Staphylococcus aureus*); prudký septický průběh; postižení i normálních chlopní; rychlý vznik nekrotizujících a destruktivních lézí)

Subakutní (méně virulentní agens (př. viridující streptokoky); postižení chlopní předem změněných (vrozené malformace, získané chlopenní vady, předcházející výkony na srdci); vleklý, nespecifický průběh)

Podmínka rozvoje: bakteriémie (fokus infekce v těle, předchází zákrok (extrakce zubu, katetrizace), i.v. narkomani); pomnožení agens na chlopni

Predilekce: levostranné chlopně (mitralis>aortalis); pravostranné u i.v. narkomanů, hemodialyzovaných, s katetrem v pravém srdci)

Patogeneze: mikrob se usadí na chlopni → množí se → vznik trombu – tzv. infekční vegetace → organismus reaguje zánětem → poškození a destrukce chlopně

Predispozice: imunodeficity, imunosuprese, intravenózní narkomanie, hemodialyzování, nozokomiální infekce

Infekční endokarditida - komplikace

- poškození chlopní infekčním procesem (ulcerace, perforace), následná insuficience
- stenóza chlopně objemnou vegetací
- přestup zánětu na myokard (myokarditida)
- hnisavá perikarditida
- městnavé srdeční selhání
- sepse (centrální pyémie)
- embolizace vegetací (infarkty)

Nebakteriální trombotická endokarditida

- Sterilní trombotické vegetace na chlopních
- Absence zánětlivé reakce
- Často při generalizovaných nádorech vlivem hyperkoagulace (v rámci paraneoplastického syndromu)
- Embolizace hmot vegetace z levostranných lézí (mitrální a aortální chlopně) do systémového řečiště (- vznik infarktu myokardu, ledvin, mozku, sleziny,..)

Revmatická horečka

- Akutní, nehnisavý, imunitně podmíněný systémový zánět, se sklonem k recidivování
- **Komplikace infekce beta-hemolytickým streptokokem (*Streptococcus pyogenes*) ze skupiny A** (nejčastěji po streptokokové angíně či faryngitidě, za 2-4 týdny)
- **Patogeneze:** Nejedná se o přímý infekční vliv streptokoka ani i poškození toxiny; uplatňují se zejména autoimunitní mechanismy, protilátky primárně zaměřené proti streptokokům (M proteinu) zkříženě reagují i s antigeny struktur srdce; v séru pacientů protilátky např. antistreptolysin O (ASLO)
- **Klinické znaky:**
  - **pankarditida** (perikarditida, myokarditida, **endokarditida – vznik získaných chlopenních vad**)
  - migrující polyartritida, erythema marginatum (kůže), subkutánní revmatické uzly, meningoencefalitida (chorea-minor)

Revmatická horečka

- porevmatické poškození srdce

- Fibrinózní perikarditida
- Revmatická myokarditida (fibrinoidní nekrózy se zánětlivými granulomy perifokálně – tzv. Aschoffovy uzlíky)
- **Verukózní endokarditida**
  - postižení zejména **aortální a mitrální chlopně**
  - bradavčité vegetace na chlopních – endocarditis verrucosa
  - následkem je fibrotizace chlopní, srůsty komisur, deformace, kalcifikace, ztluštění a zkrácení šlašinek → **získaná chlopenní vada, stenóza a insuficience** → chirurgická náhrada chlopně

Patologie perikardu

Nahromadění tekutiny v osrdečnickovém vaku

- **hydroperikard** (transudát při městnavém srdečním selhání a hypoproteinémii)
- **chyloperikard** (hromadění lymfy při obstrukci ductus thoracicus, např. při nádorech)
- **hemoperikard** (tamponáda srdeční při ruptuře myokardu při IM, iatrogeně perforací při katetrizaci, při léčbě antikoagulancii,..)

Perikarditidy

- **neinfekční** (při IM, urémii, u systémových onemocnění pojiva (SLE, revmatická horečka), u malignit, po ozařování, po srdečních operacích,...)
- **infekční** (hematogenně, lymfogenně či přímým šířením vzniklé; virové, bakteriální, tbc, mykotické)

Komplikace hojení perikarditidy: organizace exsudátu (často fibrinózního) granulační tkáně → fibrotizace → adheze epikardu a perikardu (konstriktivní perikarditida)

Vrozené vývojové vady srdce

Přibližně 1% novorozenců

Většinou příčina srdečního selhání v dětském věku

- **Úchylka polohy celého srdce** (ectopia cordis)
- **Patologické shunty - komunikace** (defekt septa síní, defekt septa komor, defekt atrioventrikulárního septa)
- **Vrozená stenóza až atrézie** (např. plicnice, aorty...)
- **Kombinované vývojové vady** (Fallotova tetralogie...)

Ateroskleróza

Onemocnění tepen doprovázené ukládáním lipidů (hlavně cholesterolu) do cévní stěny

Patogeneze: poškození endotelu → ukládání lipidů v intimě cév → **zánětlivý proces** → proliferace vaziva a hladkosvalových buněk v intimě cév → vznik **aterosklerotických plátů** (fibrózní pláty, ateromové pláty)

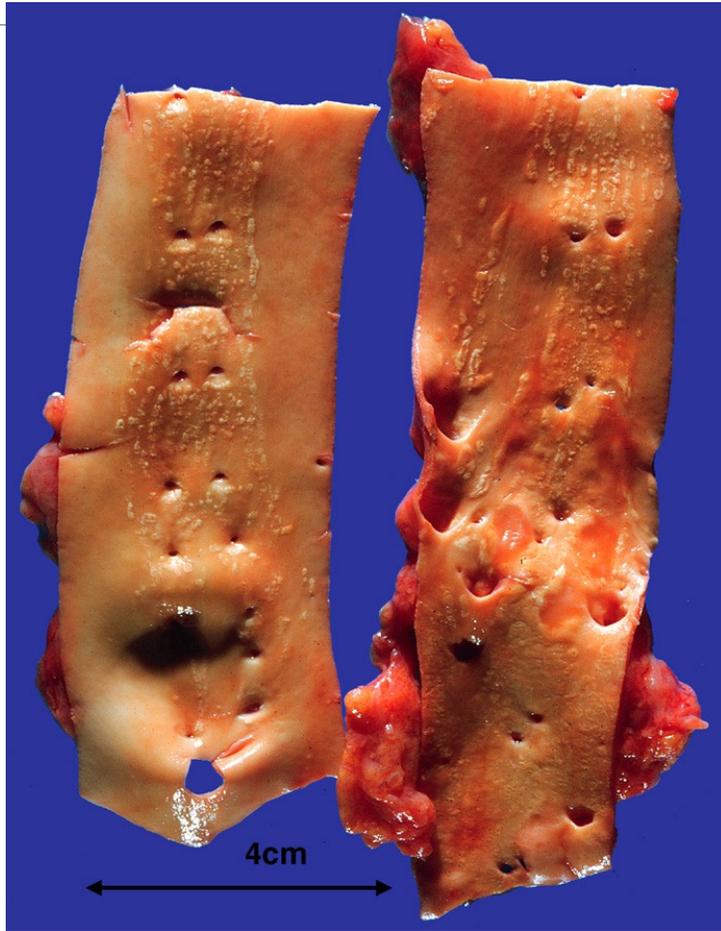
Rizikové faktory:

- **Endogenní:** věk, pohlaví, ,rodinná dispozice
- **Exogenní:** hyperlipidémie, hypertenze, kouření, diabetes mellitus, orální antikoncepce, nedostatečná pohybová aktivita, metabolický syndrom

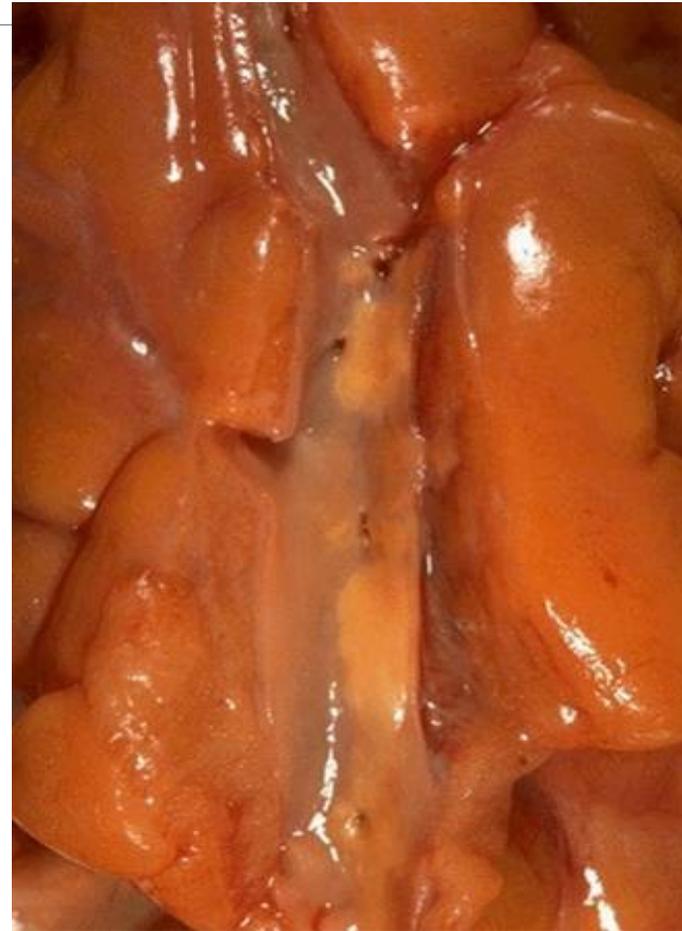
Stupně aterosklerotického postižení:

- lipidní skvrny (reverzibilní)
- fibrózní plát
- ateromový plát
- ateromový plát s komplikacemi (kalcifikace, ulcerace, trombóza)

Ateroskleróza

Lipoidní skvrny

Atersklerotické pláty (fibrózní)

Komplikace aterosklerózy

Zvředovatění

- intimální defekt
- → trombóza, embolizace ateromových hmot

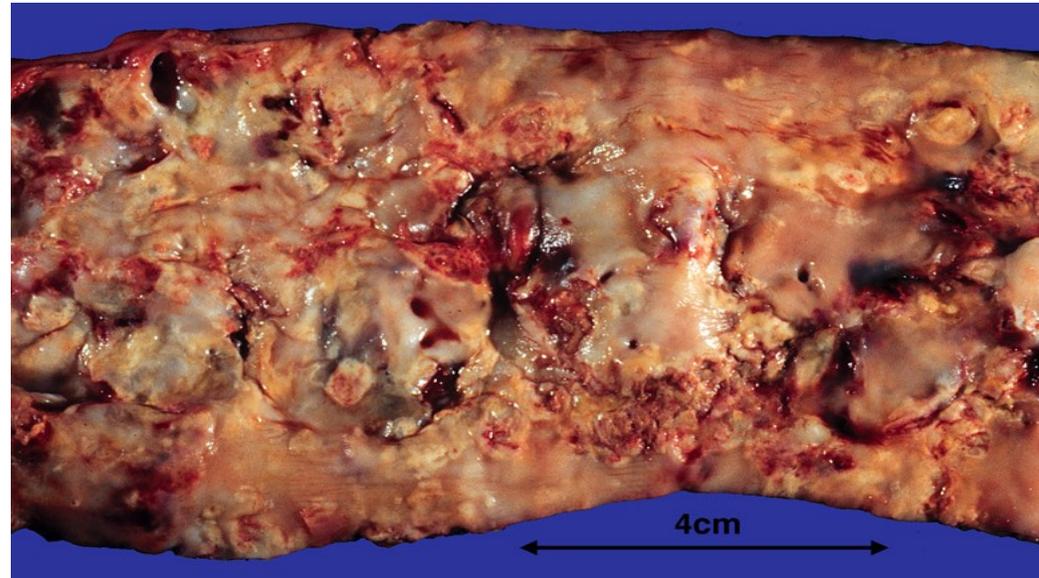
Trombóza

- → akutní ischémie, embolizace

Krvácení

Kalcifikace

Aneurysma

Aneuryzma

Lokalizované vakovité rozšíření tepny

Nejčastěji postihuje aortu a mozkové tepny

→ riziko ruptury a fatálního krvácení

Příčiny:

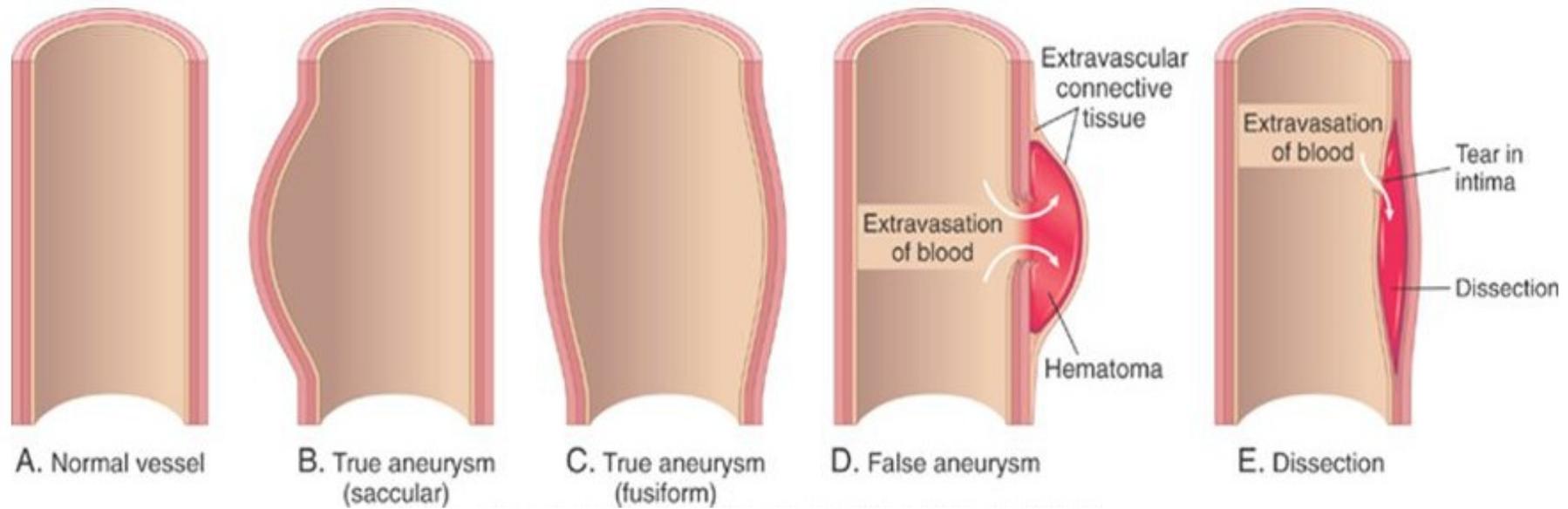
- Vrozené defekty struktur cévní stěny
- Ateroskleróza
- Záněty, chorobné procesy, úrazy

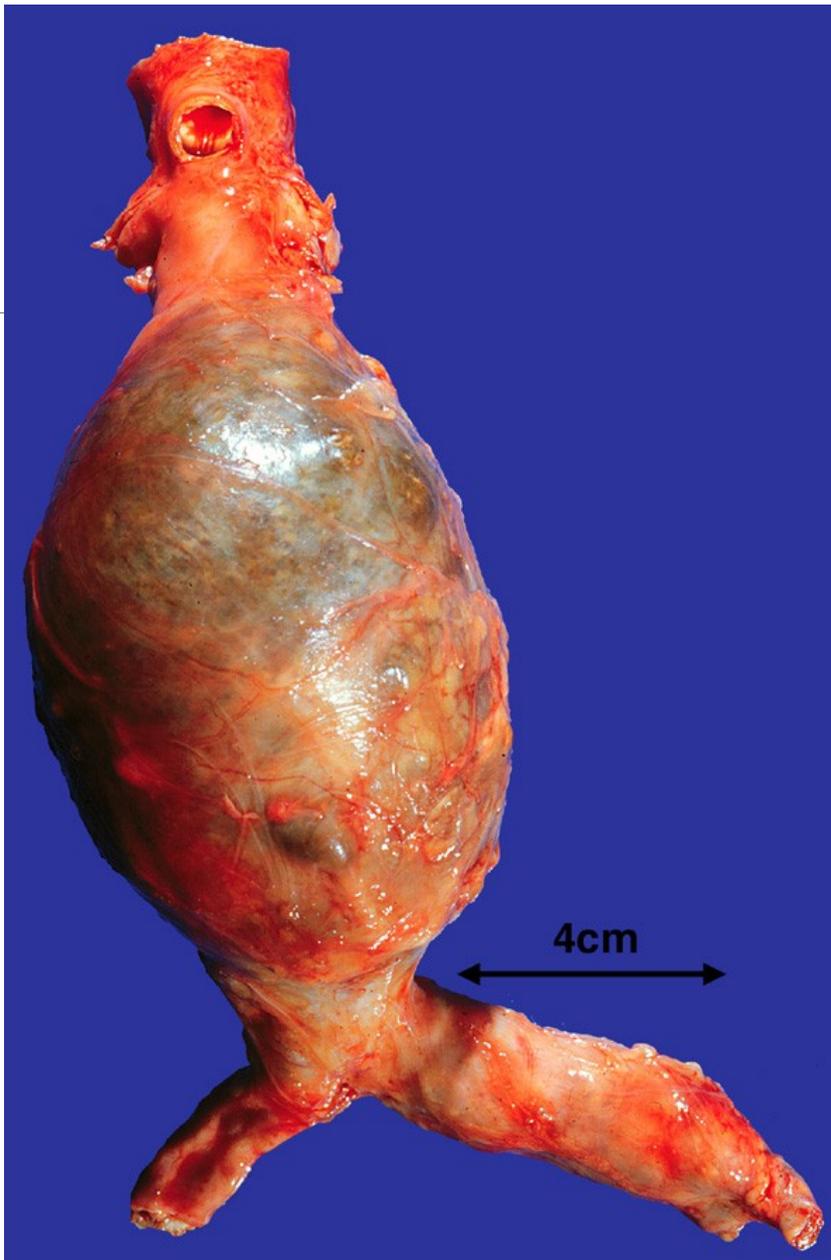
Nepravé aneurysma

Vazivově opouzdřený paeriarteriální hematom vzniklý jako následek perforace stěny tepny s následnou zástavou krvácení a ohraničeným krevním výronem

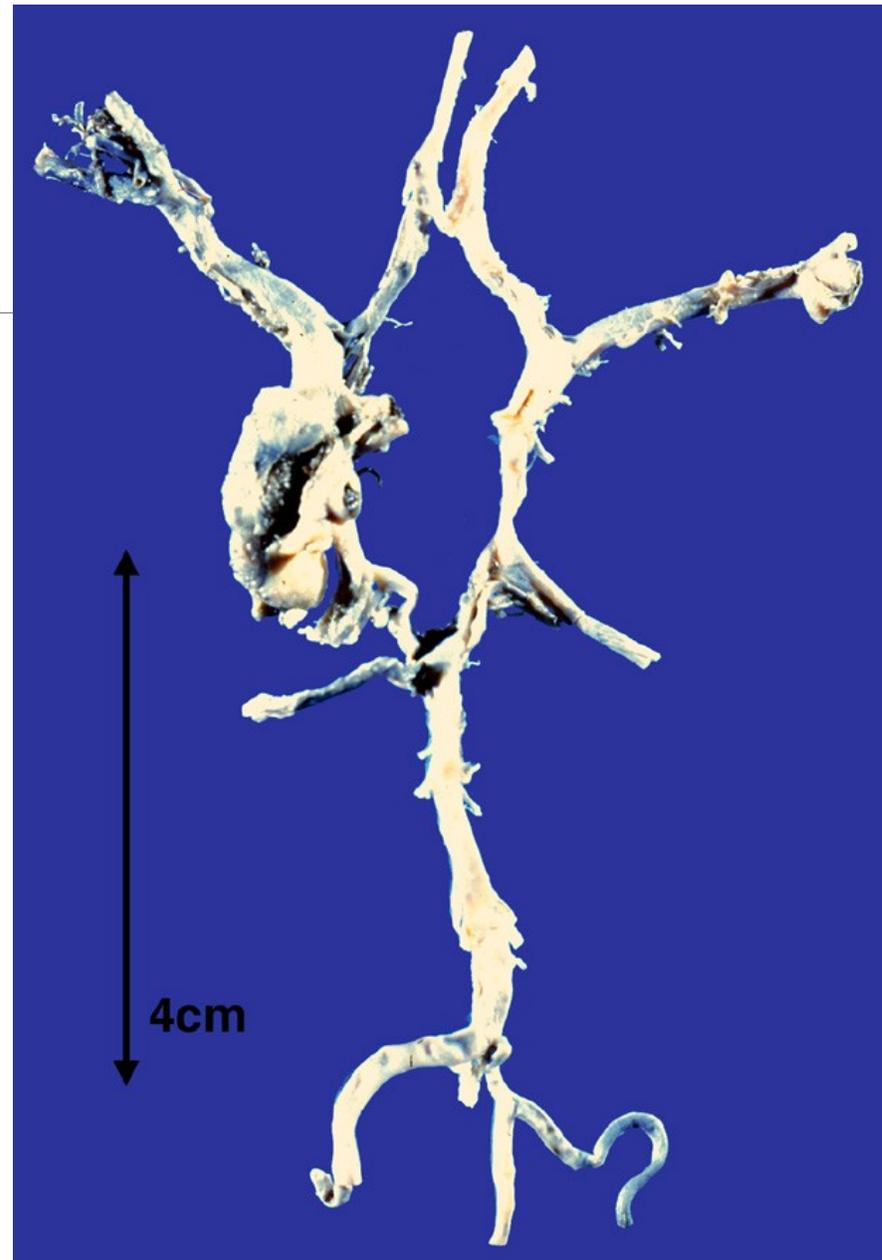
Aneuryzma

AS aneuryzma abdominální aorty

„Borůvkovitě“ aneuryzma Willisova okruhu

Disekce aorty

- rozštěpení cévní stěny, trhlina mezi medií a intimou
- → v cévní stěně vzniká tzv. **nepravé lumen** → krevní proud vniká do stěny aorty (**intramurální krvácení**) a šíří se stěnou na různou vzdálenost
- vstupní trhlina (entry) nejčastěji ve vzestupné části hrudní aorty
- krvácení ve stěně se šíří anterogradně i retrogradně

Komplikace:

- přechod diskece na koronární arterie či větve aortálního oblouku → **ischémie orgánů**
- v nepravém lumen se často tvoří **tromby**
- zevní ruptura cévní stěny → **fatální krvácení, hemoperikard**

Hypertenze

- opakované/přetrvávající zvýšení krevního tlaku nad hodnoty **140/90 mm Hg**
- nejčastější onemocnění kardiovaskulárního systému
- prevalence v ČR ve věku 25-64 let cca 40%, u osob nad 60 let až 70%
- až $\frac{3}{4}$ hypertoniků o své nemoci neví
- důsledek zvýšené periferní vaskulární rezistence

Primární (esenciální) hypertenze:

- 90 – 95% hypertoniků
- neznámá příčina, multifaktoriální původ (dědičné vlivy, získané rizikové faktory, stres, vysoký příjem soli, sympatikotonus...)

Sekundární hypertenze (symptomatická):

- příčiny renální, endokrinní, mechanické (koarktace aorty), medikamentózní...
- vyžaduje specifickou terapii vyvolávající příčiny

Hypertenze

Benigní hypertenze:

- pozvolný, pomalý rozvoj a progres orgánového postižení (roky až desetiletí)

Maligní hypertenze (akcelerovaná):

- → těžké změny na orgánech (ledviny, sítnice, srdce, mozek...)

Patofyziologické mechanismy:

→ zvýšená periferní vaskulární rezistence → srdce pracuje proti odporu → kompenzační mechanismy → hypertrofie myokardu (**cor hypertonicum**) → vyčerpání kompenzačních mechanismů → **cor hypertonicum decompensatum** (dilatace srdečních komor) → městnavé srdeční selhání

Vaskulitidy

Zánět cévní stěny

Postihuje všechny cévně zásobené orgány → systémové onemocnění

Jednotlivé vaskulitidy postihují cévy velkého, středního nebo malého kalibru

Základní dělení:

- **Neinfekční**
  - ANCA + vaskulitidy
  - ANCA - vaskulitidy
- **Infekční**

Etiologie vaskulitid:

- Autoimunitní
- Infekční (např. streptokok..., při navození patologické imunitní reakce může být prvotní infekce též příčinou vzniku neinfekční vaskulitidy)

Vaskulitidy – klinické příznaky

ORL: opakovaná záněty horních a dolních cest dýchacích

Ledviny: glomerulonefritidy

Plíce: měnlivý obraz plicních chorob + hemoptýza

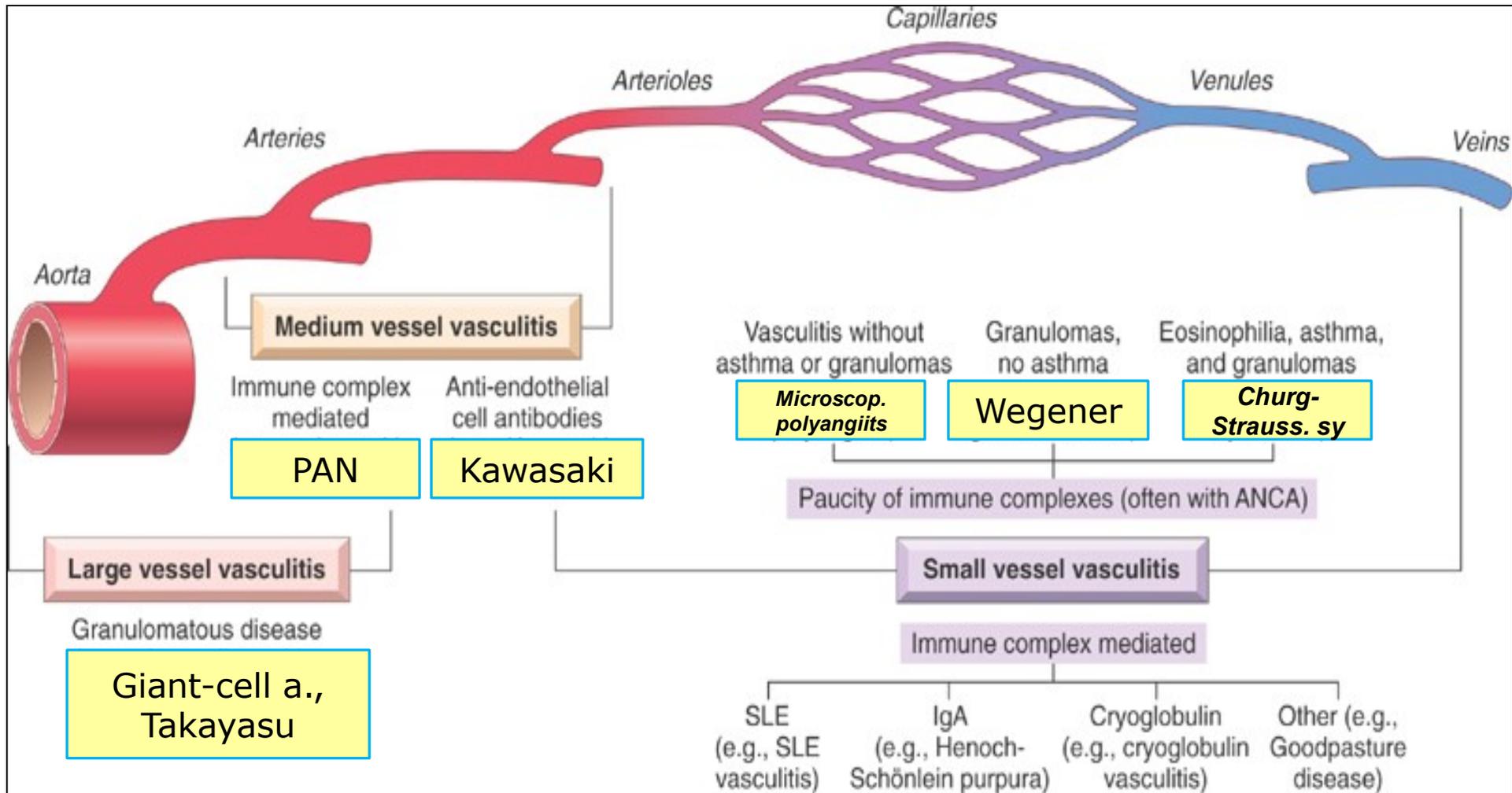
Kůže: ulcerace, nekrózy, petechie, purpura

GIT: ischemické ulcerace

→ chronické onemocnění s povšechným chátráním → klinicky imponuje jako tumor

Jak vypadá pacient s vaskulitidou:

- horečka, nevolnost, myalgie, artralgie
- purpura na kůži
- bolesti břicha
- projevy nefritidy
- celková zchvácenost
- sinusový charakter obtíží (vzplanutí, remise, vzplanutí)

Trombóza

Patologické intravitální srážení krve v cévách (intravaskulárně) → agregace trombocytů → koagulační kaskáda → vznik trombu

Základní příčina lokálních poruch oběhu

3 základní patogenetické mechanismy:

- **Poškození endotelu**
  - trauma, záněty, toxiny...
- **Poruchy proudění krve (stagnace, turbulentní proudění)**
  - zpomalení proudu krve, adheze, v žilách dolních končetin imobilních pacientů
- **Poruchy koagulace**
  - změny srážlivosti krve (vrozené – Leidenská mutace, získané – diseminované tumory, DIC, hyperlipidémie, kouření, orální antikoncepce...)

Trombóza

Trombus:

- nástěnný (většinou v srdci, v tepnách)
- obturační (v žilách)

Osud trombu:

- narůstání trombu
- utržení → embolizace
- fibrinolýza → rozpuštění
- organizace (ischémie cévní stěny → zánět → fibroprodukce → fixace k cévní stěně → rekanalizace)

Diseminovaná intravaskulární koagulace (DIC)

Získaná koagulopatie s tvorbou trombů v mikrocirkulaci

40% úmrtnost

Etiopatogeneze:

- Uvolnění bakteriálního endotoxinu nebo tkáňového tromboplastinu z buněčných membrán do oběhu, poškození endotelu

Příčiny:

- rozsáhlé poškození tkáně (popáleniny, rozsáhlé operace...)
- šokové stavy
- infekce (meningokoková/stafylokoková seps, akutní pankreatitida...)
- gynekologické příčiny (protrahovaný porod, abrupce placenty, embolie plodové vody...)

Diseminovaná intravaskulární koagulace (DIC)

---

1. fáze: hyperkoagulační:

- tvorba trombů v mikrocirkulaci
- postižení ledvin, mozku, plic, srdce, jater → ischemie, selhávání orgánů

2. fáze hypokoagulační:

- konzumpce koagulačních faktorů, aktivace fibrinolýzy
- nesrážlivá krev → fatální krvácení (operační rány, sliznice)

Nádory srdce

Primární nádory srdce:

- vzácné, většinou benigní

Myxom

- lokalizace v srdečních síních, nejčastěji vlevo
- benigní, stenozuje mitrální ústí
- jeho fragmenty embolizují (zleva do systémového oběhu)

Rabdomyom

- u dětí do 1 roku, benigní

Lipom, Fibrom,.....

Maligní primární nádory: sarkomy (velmi vzácné)

Sekundární metastatické nádory srdce:

- 20-30x častější než primární
- metastázy (karcinom plic, prsu, maligní melanom)
- infiltrace při leukémiích a lymfomech
- prorůstání z okolí

Nádory cév

Benigní:

Hemangiom

- kapilární (kůže, sliznice...)
- Kavernózní (játra, slezina...)

Lymfangiom

Maligní:

Hemangiosarkom

- vzácný, agresivní

Kaposiho sarkom

- zvláštní typ angiosarkomu
- u imunokompromitovaných pacientů (např. s HIV...)

Děkuji za pozornost....

